

MATURA 2018

BOGURODZICA

UWAGA! LEKTURA OBOWIĄZKOWA*

EKSPRESOWA POWTÓRKA:

- ✓ problematyki lektury
- ✓ motywów literackich

SPIS TREŚCI

Bogurodzica – informacje wstępne	str. 3
Dlaczego akurat te postaci – Maryja i Jan Chrzciciel – pojawiają się w Bogurodzicy?	str. 4
Obraz Matki Boskiej w Bogurodzicy (1 zwrotka)	str. 4
Elementy wiersza	str. 5
Motywy literackie w Bogurodzicy	str. 7
Bogurodzica – pełny tekst z przypisami	str. 8
Zakończenie	str. 13

**MARTA
ZDANOWSKA**

NASZ EKSPERT

Absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ukończyła studia podyplomowe: Zarządzanie w oświacie w Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania im. Generała Jerzego Ziętka w Katowicach oraz Pedagogika sztuki – wiedza o kulturze w IDN „Wiedza” w Katowicach. Edukator oświaty. Egzaminator maturalny. Dyplomowany nauczyciel języka polskiego z dwudziestoletnim stażem w Liceum Ogólnokształcącym w Bielsku-Białej. Autorka książki Matura ustna – język polski oraz zbioru e-booków Ekspresowa powtórka problematyki i motywów kulturowych w lekturach szkolnych. Bezkompromisowa, sprawiedliwa, niezmordowana w udowadnianiu uczniom, że stać ich na więcej niż im się wydaje. Jej życiowa dewiza: „Skrzydła są po to, by się wzbić”.

Bogurodzica – informacje wstępne

Bogurodzica jest pierwszym zachowanym tekstem w języku polskim. Autor pieśni nie jest znany, rękopis pochodzi z XIII.

Bogurodzica to pieśń maryjna. Jest hymnem i pieśnią religijną. Oznacza to, że treściowo ma związek z kultem Matki Boskiej. Pieśni maryjne były istotne dla polskiej poezji religijnej epoki średniowiecza.

Bogurodzica pełniła również funkcję pieśni rycerskiej - śpiewano ją pod Grunwaldem oraz Warną. Pełniła też funkcję pieśni koronacyjnej dynastii Jagiellonów.

Podmiotem lirycznym *Bogurodzicy* jest zbiorowość ludzka, adresatem - w I zwrotce Maryja, w II – Jezus za pośrednictwem Jana Chrzciciela.

Pierwsza zwrotka to modlitwa skierowana do Matki Bożej z prośbą o wstawiennictwo u Chrystusa w celu wyjednania wiernym obfitych łask.

W drugiej zwrotce podmiot liryczny, za pośrednictwem Jana Chrzciciela, zwraca się do Chrystusa, by wysłuchał modlitw wiernych i dał im to, o co proszą – czyli szczęśliwe życie na świecie, a po śmierci możliwość przebywania w raju.

Obraz Józefa Brandta "Bogurodzica" (1909) – Wojska polsko-litewskie przed bitwą wspólnie śpiewają hymn "Bogurodzicę"

Motywy literackie w *Bogurodzicy*:

- **Deesis** - *Bogurodzica* odwołuje się do motywu Deesis, zakorzenionego w średniowiecznej kulturze i malarstwie. Wzorec ikonograficzny przedstawia Chrystusa (Gospodzin) w asyście Matki Boskiej i Jana Chrzciciela, którzy pełnią funkcję pośredników między Bogiem a człowiekiem.
- **Matka** - Maryja jest matką Chrystusa, to dzięki niej Chrystus przyszedł na świat
- **Motyw maryjny** - istota bardziej boska niż ludzka, podkreślona zostaje jej czystość jako dziewicy i wybranie jej przez Boga. Zajmuje szczególne miejsce w planie zbawienia, jest pośredniczką między ludźmi a Bogiem
- **Pośrednictwo** - Zarówno Maryja, jak i Jan pełnią rolę pośredników między ludźmi a Bogiem. Pośrednictwo to ma charakter wertykalny – rozwija się w górę, w kierunku sfery sacrum, w kierunku Chrystusa
- **Teocentryzm** - w centrum zainteresowań człowieka znajduje się Bóg.

